

ZASTUPNIČKI DOM HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA

Na osnovi članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ODGOVORNOSTI ZA NUKLEARNU ŠTETU

Proglašavam Zakon o odgovornosti za nuklearnu štetu, koji je donio Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora na sjednici 9. listopada 1998.

Broj: 081-98-1867/1
Zagreb, 16. listopada 1998.

Predsjednik
Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

ZAKON

O ODGOVORNOSTI ZA NUKLEARNU ŠTETU

I. OPĆE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

Ovaj Zakon uređuje pitanja odgovornosti za nuklearnu štetu koja nastaje kao posljedica korištenja nuklearne energije u mirnodopske svrhe, osiguranje od te odgovornosti i druga jamstva za pokriće te odgovornosti.

Definicije

Članak 2.

Pojedini izrazi koji su u uporabi u ovom Zakonu imaju ova značenja:

- "Korisnik"* je osoba kojoj je nadležno državno tijelo izdalo dozvolu za gradnju, odnosno uporabu nuklearnog postrojenja,
- "Nadležno državno tijelo"* je tijelo Republike Hrvatske nadležno za nuklearnu sigurnost,
- "Nuklearni materijal"* je:
 - nuklearno gorivo, isključujući prirodni ili osiromašeni uran, koje je sposobno proizvoditi energiju samoodržavajućom lančanom reakcijom nuklearne fisije izvan nuklearnog reaktora, samostalno ili u svezi s nekim drugim materijalom,
 - radioaktivni proizvodi ili otpad,

4. *"Nuklearno gorivo"* je materijal sposoban proizvoditi energiju samoodržavajućom lančanom reakcijom nuklearne fisije,

5. *"Radioaktivni proizvodi ili otpad"* su radioaktivni materijali koji su nastali u procesu proizvodnje ili korištenjem nuklearnog goriva ili drugi materijali koji su postali radioaktivni zbog toga što su bili izloženi zračenju emitiranom tijekom navedenog procesa, isključujući radioizotope koji su nastali u završnoj fazi proizvodnje i koji se mogu koristiti u znanstvene, medicinske, poljoprivredne, trgovačke ili industrijske svrhe,

6. *"Nuklearni reaktor"* je postrojenje koje sadrži nuklearno gorivo raspoređeno tako da u njemu može nastati lančana reakcija nuklearne fisije bez dodatnog izvora neutrona,

7. *"Nuklearno postrojenje"* je:

a) nuklearni reaktor, osim reaktora kojim su opremljena pomorska ili zračna prijevozna sredstva i koji služi kao izvor energije za pogon ili za bilo koju drugu svrhu,

b) tvornica koja se koristi nuklearnim gorivom za proizvodnju nuklearnog materijala, za obradu nuklearnog materijala ili za preradu ozračenoga nuklearnog goriva,

c) prostor na kojemu je nuklearni materijal uskladišten, osim privremenog uskladištenja takvog materijala tijekom prijevoza,

8. *"Nuklearna šteta"* je:

a) šteta uzrokovana smrću, tjelesnom ozljedom ili drugo narušavanje zdravlja čovjeka, gubitak ili oštećenje imovine, koja nastane ili je posljedica radioaktivnih svojstava ili kombinacije tih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnog goriva ili radioaktivnih proizvoda ili otpada, koji se nalaze u nuklearnom postrojenju ili nuklearnog materijala koji je upućen u nuklearno postrojenje ili je u njemu proizveden ili se iz njega odašilje,

b) šteta uzrokovana smrću, tjelesnom ozljedom ili drugo narušavanje zdravlja čovjeka, gubitak ili oštećenje imovine, koja nastane ili je posljedica drugoga ionizirajućeg zračenja, koje potječe od bilo kojega drugog izvora zračenja u nuklearnom postrojenju,

9. *"Nuklearna nezgoda"* je događaj ili niz događaja istog podrijetla, koji uzrokuju nuklearnu štetu,

10. *"Stranka ugovornica"* je država koja je stranka Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu, od 21. svibnja 1963.

Više postrojenja istog korisnika

Članak 3.

Više nuklearnih postrojenja jednog korisnika koja se nalaze na istoj lokaciji, smatraju se prema ovom Zakonu jednim nuklearnim postrojenjem.

Uzajamnost

Članak 4.

Kada je za štetu odgovoran korisnik postrojenja na području Republike Hrvatske za nuklearnu štetu nastalu na području druge države, primjenjuje se ovaj Zakon u onoj mjeri u kojoj se primjenjuje zakon druge države za nuklearnu štetu nastalu na području Republike Hrvatske, a za koju je odgovoran korisnik s područja druge države, odnosno u mjeri u kojoj je ta naknada predviđena višestranim ili dvostranim međunarodnim ugovorom, kojim su ta država i Republika Hrvatska međusobno obvezane.

II. ODGOVORNOST

Odgovornost za nuklearnu štetu

Članak 5.

(1) Za nuklearnu štetu, uzrokovanu nuklearnom nezgodom korisnik odgovara ako je šteta nastala:

1. u njegovom nuklearnom postrojenju,

2. u svezi s nuklearnim materijalom koji odašilje iz svoga nuklearnog postrojenja ili koji je uskladišten tijekom prijevoza, ako je nuklearna nezgoda nastala prije nego što je korisnik nekoga drugoga nuklearnog postrojenja, ugovorom sklopljenim u pisanom obliku, preuzeo odgovornost za nuklearnu nezgodu uzrokovanu tim nuklearnim materijalom, a ako nema takva ugovora, prije nego što korisnik drugoga nuklearnog postrojenja preuzme nuklearni materijal.

3. u svezi s nuklearnim materijalom koji je upućen u njegovo nuklearno postrojenje ili koji je uskladišten tijekom prijevoza, ako je od korisnika drugoga nuklearnog postrojenja, ugovorom sklopljenim u pisanom obliku, preuzeo odgovornost za nuklearnu nezgodu u svezi s tim materijalom, a ako nema takva ugovora, nakon što je preuzeo taj nuklearni materijal.

(2) Za nuklearnu štetu, uzrokovanu nuklearnom nezgodom u svezi s nuklearnim materijalom, koji je iz Republike Hrvatske upućen osobi na području države koja nije stranka ugovornica, korisnik odgovara sve dok se nuklearni materijal ne istovari s prijevoznog sredstva, kojim je dopremljen na području te države.

(3) Za nuklearnu štetu, uzrokovanu nuklearnom nezgodom u svezi s nuklearnim materijalom koji je, uz pisani pristanak korisnika s područja Republike Hrvatske, upućen od osobe s područja države koja nije stranka ugovornica, korisnik odgovara nakon utovara nuklearnog materijala na prijevozno sredstvo, kojim će biti izvezen s područja te države.

(4) Odredba iz stavka 1. točke 1. ovoga članka ne primjenjuje se kada je nuklearna šteta uzrokovana nuklearnom nezgodom koja je nastala u nuklearnom postrojenju, u svezi s nuklearnim materijalom koji je tamo uskladišten za vrijeme prijevoza, ako korisnik nekog drugoga nuklearnog postrojenja ili druga osoba snose isključivu odgovornost na temelju odredaba stavka 1. točke 2. i 3. stavka 2. i 3. ovoga članka.

Odgovornost prijevoznika

Članak 6.

Prijevoznik koji prevozi nuklearni materijal može, ako za to dobije odobrenje nadležnoga državnog tijela, uz pisani pristanak korisnika, koji bi prema odredbama ovoga Zakona inače odgovarao za nuklearnu štetu, stupiti na njegovo mjesto. U tom se slučaju prijevoznik smatra odgovornim korisnikom prema ovom Zakonu.

Solidarna odgovornost više korisnika

Članak 7.

(1) Ako za nuklearnu štetu odgovara više korisnika, te kada se ne može razlučiti koliki se udio u prouzročenju štete može pripisati svakome od njih, ti korisnici odgovaraju solidarno.

(2) Kada za vrijeme prijevoza, istim prijevoznim sredstvima, nastane nuklearna nezgoda, u svezi s nuklearnim materijalom dvaju ili više korisnika ili nuklearna nezgoda nastane za vrijeme uskladištenja nuklearnog materijala tijekom prijevoza, za takvu nuklearnu štetu odgovaraju korisnici solidarno do iznosa odgovornosti onog korisnika čiji je iznos odgovornosti najviši.

(3) U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, korisnik čije se nuklearno postrojenje nalazi na području Republike Hrvatske ne odgovara za nuklearnu štetu iznad iznosa iz članka 8. ovoga Zakona, osim u slučaju iz članka 4. ovoga Zakona.

Iznos odgovornosti za štetu

Članak 8.

(1) Korisnik odgovara za nuklearnu štetu do iznosa od 320.000.000,00 kuna, po svakoj nuklearnoj nezgodi.

(2) Iznos određen u stavku 1. ovoga članka ne obuhvaća kamate ni troškove postupka koje je sud dosudio u sporu za naknadu štete.

Odgovornost za drugu štetu

Članak 9.

Ako su nuklearna šteta i druga šteta uzrokovane samo nuklearnom nezgodom ili nuklearnom nezgodom zajedno s jednim ili više drugih događaja, ta druga šteta, u mjeri u kojoj se ne može razgraničiti od nuklearne štete, smatrat će se nuklearnom štetom, po ovom Zakonu.

Isključiva odgovornost korisnika

Članak 10.

Za nuklearnu štetu uzrokovanu nuklearnom nezgodom odgovoran je korisnik.

Objektivna odgovornost za štetu

Članak 11.

Korisnik odgovara za nuklearnu štetu po načelu objektivne odgovornosti.

III. OGRANIČENJE I ISKLJUČENJE ODGOVORNOSTI

Oružani sukobi i elementarne nepogode

Članak 12.

Korisnik ne odgovara za štetu ako je šteta uzrokovana nuklearnom nezgodom, koja je neposredna posljedica oružanog sukoba, neprijateljstva, građanskog rata, ustanka ili iznimno teške elementarne nepogode.

Štete na postrojenju i vozilu

Članak 13.

Korisnik nije odgovoran za nuklearnu štetu nanesenu:

1. samom nuklearnom postrojenju ili imovini koja se nalazi na prostoru tog postrojenja i koja se koristi ili je namijenjena korištenju u svezi s tim postrojenjem,

2. prijevoznom sredstvu na kojem se nalazio nuklearni materijal u trenutku nastanka nuklearne nezgode.

Krivnja oštećenika

Članak 14.

(1) Korisnik ne odgovara oštećeniku za nuklearnu štetu ako dokaže da je oštećenik štetu uzrokovao namjerno.

(2) Ako korisnik dokaže da je nuklearna šteta u cijelosti ili djelomično uzrokovana grubom nemarnošću oštećenika, sud može korisnika u cijelosti ili djelomično osloboditi obveze naknade štete koju je oštećenik pretrpio.

Odgovornost jednog korisnika više nuklearnih postrojenja

Članak 15.

Ako više nuklearnih postrojenja istog korisnika sudjeluje u istoj nezgodi, korisnik odgovara za svako od tih nuklearnih postrojenja do visine iznosa utvrđenog člankom 8. ovoga Zakona.

IV. OSIGURANJE I DRUGA FINANCIJSKA JAMSTVA

Osiguranje od odgovornosti

Članak 16.

(1) Korisnik je dužan sklopiti i održavati osiguranje ili imati financijsko jamstvo za pokriće svoje odgovornosti za nuklearnu štetu, u iznosu koji ne može biti manji od iznosa iz članka 8. ovoga Zakona.

(2) Ako odgovornost korisnika za nuklearnu štetu koja može nastati tijekom prijevoza nuklearnog materijala nije pokrivena osiguranjem ili financijskim jamstvom iz stavka 1. ovoga članka ta odgovornost pokriva se posebnom policom osiguranja ili posebnim financijskim jamstvom.

Otkaz ugovora o osiguranju

Članak 17.

(1) Osiguravatelj odnosno financijski jamac ne smije raskinuti osiguranje ili financijsko jamstvo prije nego što o tome, u roku od tri mjeseca prije raskida u pisanom obliku obavijesti korisnika i nadležno državno tijelo.

(2) Ako se osiguranje ili financijsko jamstvo odnosi na prijevoz nuklearnog materijala, osiguravatelj odnosno financijski jamac ne smije raskinuti osiguranje ili jamstvo za trajanja prijevoza nuklearnog materijala.

Potvrda o osiguranju odnosno o financijskom jamstvu

Članak 18.

(1) Korisnik je dužan, prije predaje prijevozniku nuklearnog materijala na prijevoz, predati prijevozniku i potvrdu o sklopljenom ugovoru o osiguranju ili potvrdu o financijskom jamstvu, koju je izdao osiguravatelj, odnosno davatelj financijskog jamstva, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Potvrda iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati: tvrtku, odnosno naziv i sjedište korisnika; iznos, vrstu i trajanje osiguranja ili financijskog jamstva; opis nuklearnog materijala na koji se odnosi osiguranje ili financijsko jamstvo, te izjavu nadležnoga državnog tijela, da je osoba navedena u potvrdi, korisnik prema ovom Zakonu.

Uvoz ili prijevoz nuklearnog materijala preko područja Republike Hrvatske

Članak 19.

Nuklearni materijal može se uvoziti ili prevoziti preko područja Republike Hrvatske ako prijevoznik koji prevozi taj materijal ima potvrdu iz članka 18. ovoga Zakona, kojom se pokriva odgovornost za nuklearnu štetu, na području Republike Hrvatske, u iznosu koji ne smije biti manji od onog koji je predviđen člankom 8. ovoga

Zakona i ta potvrda sadrži izjavu iz članka 18. ovoga Zakona nadležnoga državnog tijela zemlje iz koje taj materijal potječe.

Obveze Republike Hrvatske

Članak 20.

(1) Republika Hrvatska osigurava sredstva za naknadu nuklearne štete do iznosa iz članka 8. ovoga Zakona:

1. kada korisnik propusti sklopiti ili održati osiguranje ili financijsko jamstvo na snazi sukladno članku 16. ovoga Zakona, ili
2. kada osiguravatelj ili financijski jamac ne odgovaraju za naknadu nuklearne štete, prema uvjetima skopljenog ugovora o osiguranju ili jamstvu, ili
3. kada osiguravatelj ili davatelj financijskog jamstva postane insolventan i zbog toga nije u stanju izvršiti svoje ugovorne obveze.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske ima pravo na povrat isplaćene naknade od osiguravatelja, davatelja financijskog jamstva ili korisnika, do visine isplaćenog iznosa u roku od 5 godina od svake izvršene isplate.

V. NAKNADA NUKLEARNE ŠTETE I PRAVO NA POVRAT

Nadležan sud

Članak 21.

(1) Za odlučivanje o naknadi nuklearne štete isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi nuklearno postrojenje odgovornog korisnika.

(2) Ako je nuklearna šteta nastala za vrijeme prijevoza nuklearnog materijala, mjesno je nadležan sud na čijem se području dogodila nuklearna nezgoda ili sud na čijem se području nalazi nuklearno postrojenje odgovornog korisnika.

Pravo neposredne tužbe

Članak 22.

Zahtjev za naknadu nuklearne štete uzrokovane nuklearnom nezgodom može se podnijeti neposredno prema osiguravatelju, odnosno davatelju financijskog jamstva, iz članka 16. ovoga Zakona.

Raspodjela naknade za nuklearnu štetu

Članak 23.

Ako se utvrdi ili opravdano pretpostavlja da nuklearna šteta premašuje iznos iz članka 8. ovoga Zakona, u postupku za utvrđivanje i naknadu nuklearne štete na odgovarajući način primjenjuju se odredbe Pomorskog zakonika o postupku ograničenja brodareve odgovornosti.

Zastara

Članak 24.

(1) Pravo na naknadu nuklearne štete zastarijeva protekom roka od deset godina od dana nastanka nuklearne nezgode.

(2) Kada je nuklearna šteta uzrokovana nuklearnom nezgodom u svezi s nuklearnim materijalom koji je u vrijeme nuklearne nezgode ukraden, izgubljen, bačen s broda ili napušten, rok zastare iznosi 20 godina i počinje teći od dana nastale krađe, gubitka, bacanja s broda ili napuštanja.

(3) Zahtjev za naknadu nuklearne štete oštećenik može podnijeti u roku od tri godine, od dana saznanja za štetu i za korisnika koji za štetu odgovara, a najkasnije do isteka roka utvrđenog u odredbama stavka 1. i 2. članka.

(4) Osoba koja je podnijela zahtjev za naknadu nuklearne štete, u rokovima iz stavka 1. do 3. ovoga članka, može proširiti zahtjev za naknadu štete, uzimajući u obzir svako povećanje štete, i nakon isteka tih rokova do donošenja pravomoćne sudske odluke.

Pravo na povrat korisnika

Članak 25.

Korisnik ima pravo na povrat, samo:

1. prema ugovornoj stranci ako je to izričito predviđeno ugovorom sklopljenim u pisanom obliku,
2. prema pojedincu koji je namjerno izvršio ili propustio izvršiti radnju da bi time uzrokovao nuklearnu štetu, tako da je nuklearna nezgoda posljedica izvršenja ili neizvršenja takove radnje.

Pravo na povrat od korisnika

Članak 26.

(1) Fondovi koji s osnova zdravstvenoga, mirovinskoga, invalidskog ili drugog osiguranja, izvrše isplatu naknade za nuklearnu štetu, u cijelosti ili djelomično, za koju je prema odredbama ovoga Zakona odgovoran korisnik imaju pravo na povrat od korisnika, do visine isplaćenog iznosa.

(2) Kada je, u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, isplatu naknade štete izvršila druga osoba, umjesto odgovornog korisnika, ta osoba ima pravo na povrat od korisnika, do visine isplaćenog iznosa.

VI. KAZNENE ODREDBE

Kaznene odredbe

Članak 27.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 3.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj korisnik ako propusti sklopiti i održavati osiguranje ili imati financijsko jamstvo za pokriće svoje odgovornosti za nuklearnu štetu (članak 16.).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 3.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osiguravatelj, odnosno financijski jamac ako raskine osiguranje ili financijsko jamstvo prije nego obavijesti nadležno državno tijelo ili za trajanja prijevoza (članak 17.).

(3) Za prekršaje iz stavka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba korisnika, odnosno osiguravatelja ili financijskog jamca, novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Primjena ostalih propisa

Članak 28.

Na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjivat će se odredbe Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu od 21. svibnja 1963.

Prestanak važenja ranijeg Zakona

Članak 29.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o odgovornosti za nuklearne štete ("Narodne novine", br. 53/91.).

Stupanje na snagu

Članak 30.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 542-03/97-01/05
Zagreb, 9. listopada 1998.

ZASTUPNIČKI DOM
HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA

Predsjednik
Zastupničkog doma
Hrvatskoga državnog sabora
akademik Vlatko Pavletić, v. r.